

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.: 28 november 2018 Agendapunt: 7
Betreft: Besluitvormend Programma: 5. Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder: Luitjens
Route: DB-AB

Onderwerp

Aangepast voorstel tot wijziging waterschapsbelastingen

Bijlagen

1. Brief Unie van Waterschappen 22 oktober 2018
2. Pakket aan aangepaste voorstellen tot wijziging waterschapsbelastingen
3. Reacties op inbreng waterschappen over voorstellen waterschapsbelastingen

HET ALGEMEEN BESTUUR BESLUIT:

1. Voorlopig in te stemmen met de voorstellen met betrekking tot de zuiveringsheffing.
 2. Voorlopig in te stemmen met de voorstellen met betrekking tot de verontreinigingsheffing.
 3. Voorlopig in te stemmen met de voorstellen met betrekking tot de watersysteemheffing.
 4. In te stemmen met het instellen van een bestuurlijke commissie inzake het doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van het gebiedsmodel voor de kostentoedeling aan gebouwd en ongebouwd.
 5. In te stemmen met het vragen van een extern advies inzake de bijdrage van natuur.
 6. In te stemmen met het vervolgproces.
-

Inleiding

Op 31 mei 2018 heeft de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) advies uitgebracht over de aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Op 15 juni 2018 heeft het Uniebestuur op basis van het rapport van de CAB een pakket aan voorstellen voorgelegd aan de waterschappen. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat in de Ledenvergadering van 12 oktober 2018 hier een standpunt over werd ingenomen door alle waterschappen. De ledenvergadering van 12 oktober 2018 is echter, op verzoek van de waterschappen, benut om in gesprek te gaan over de voorlopige standpunten. In de vergadering van het algemeen bestuur van 19 september 2018 zijn de standpunten van Noorderzijvest verzameld en via een brief aan het Uniebestuur kenbaar gemaakt. De voorlopige standpunten hebben tot het beeld geleid dat de voorgestelde leidende belastingbeginselen “de profijthebbende betaalt” voor de watersysteemheffing, “de kostenveroorzaker betaalt” voor de zuiveringsheffing en de “vervuiler betaalt” voor de verontreinigingsheffing breed worden onderschreven. De voorstellen voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing blijken op ruime steun te kunnen rekenen. Voor een aantal voorstellen met betrekking tot de watersysteemheffing is het beeld dat daar vooralsnog onvoldoende draagvlak voor is en dat er behoefte is aan nadere uitwerking en duiding. Het betreft hier het doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van het gebiedsmodel en de bijdrage van natuur.

In de bijlage “pakket aan aangepaste voorstellen tot wijziging waterschapsbelastingen” zijn de op onderdelen aangepaste voorstellen ten behoeve van de ledenvergadering van 14 december 2018 verwoord. In de beslispunten van dit voorstel zijn deze samengevat opgenomen. Het voorstel van de Unie bevat wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel op zowel de inhoud als op het proces. Tevens zijn de voorstellen op een tweetal punten verduidelijk.

Het Uniebestuur legt voor de Ledenvergadering van 14 december 2018 een aantal voorlopige beslissingen voor en een aantal beslissingen die “nader onderzoek en uitwerking” betekenen. Omdat het uiteindelijk een integraal voorstel betreft, betekent dit dat zowel de voorlopige als de nog, na overleg en onderzoek, te formuleren nieuwe besluiten tijdens de Ledenvergadering van 13 december 2019 integraal in behandeling zullen worden gebracht.

Beoogd effect

Door voorlopig in te stemmen met de voorstellen waar grote mate van overeenstemming over is (voor de zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing) en door in te stemmen met nader onderzoek en uitwerking van het gebiedsmodel en de bijdrage van natuur kan de Unie van Waterschappen verder werken aan het uiteindelijke integrale voorstel aan wijzigingen die in de Ledenvergadering van 13 december 2019 in behandeling zullen worden gebracht.

Argumenten

1.1 Zuiveringsheffing op basis van “kostenveroorzaker betaalt”

Door toepassing van het kostenveroorzakersbeginsel zullen meer prikkels aanwezig zijn om het lozen van bepaalde afvalwaterstomen aan te trekken of te ontmoedigen. Tevens ontstaat er meer sturingskracht ten aanzien van duurzaamheidsambities (circulaire economie, energietransitie) van de waterschappen. Door de aanpassing van het woonruimteforfait (de samenstelling van het huishouden) naar vier categorieën wordt er tegemoet gekomen aan het principe “kostenveroorzaker betaalt”.

2.1 Verontreinigingsheffing op basis van “vervuiler betaalt”

Door het consequenter toepassen van de “vervuiler betaalt” gaan alle grote traceerbare puntbronnen betalen voor vervuiling. Riooloverstorten en effluentlozingen zijn de grootste puntbronnen van emissie van stikstof en fosfaat op het oppervlaktewater. Diffuse lozingen worden niet betrokken in de verontreinigingsheffing. Binnen het gebiedsmodel, bij de watersysteemheffing, krijgen de maatregelen die zich richten op de waterkwaliteit specifieke aandacht.

3.1 Watersysteemheffing op basis van profijt

Het huidige systeem, waarbij de waarde van de onroerende zaken voor de categorieën ongebouwd, gebouwd en natuur leiden tot een kostenaandeel, doet geen recht aan het profijtbeginsel. Door de toepassing van het gebiedsmodel voor het bepalen van het aandeel zal een eerlijkere verdeling van de kosten ontstaan die wel gebaseerd zijn op het profijt van de verschillende categorieën. Ook het voorstel meer mogelijkheden te creëren om kosten van plusvoorzieningen, bijvoorbeeld wateraanvoerprojecten en het realiseren van zeer specifiek peilbeheer, neer te leggen bij de betreffende belanghebbenden doet recht aan het profijtbeginsel.

3.2 Bijdrage van natuur in overeenstemming met het profijt

Natuur is op dit moment een zelfstandige belanghebbende en belastingplichtige categorie. Redenerend vanuit het profijtbeginsel is dat niet nodig, net zo min als dat agrarische gronden, wegen, spoorwegen en bouwgronden op dit moment een aparte positie hebben. Daarom wordt voorgesteld om natuur onderdeel te maken van de categorie ongebouwd. De totale bijdrage van natuur zal door externe deskundigen onderzocht worden. Uiterlijk juni 2019 zal dit advies uitgebracht moeten worden.

3.3 De weeffout is met toepassing van het gebiedsmodel opgelost

In het huidige belastingstelsel heeft de waarde van infrastructuur voor wegen een oneigenlijke invloed op het kostenaandeel ongebouwd. Dit wordt de “weeffout” genoemd. Door toepassing van het gebiedsmodel speelt de waarde geen grote rol meer bij de bepaling van het kostenaandeel. Hierdoor is de weeffout opgelost.

4.1 Doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van de invulling van het profijtbeginsel binnen het gebiedsmodel

Uit de voorlopige standpunten van de waterschappen blijkt dat de BBP-systematiek als invulling van het profijtgedeelte van het Gebiedsmodel als nog onvoldragen en te weinig transparant wordt ervaren. Daarom wordt voorgesteld om meer tijd te nemen om dit onderdeel van deze systematiek, onder regie van een bestuurlijke commissie en met betrokkenheid van alle waterschappen en belangrijke stakeholders, door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Dit zal de transparantie vergroten en meer recht doen aan de specifieke omstandigheden per waterschap. Uiterlijk in juni 2019 moet dit advies gereed zijn.

5.1 Extern advies inwinnen voor de bijdrage van natuur

Op dit moment leveren de natuurterreinbeheerders een beperkte bijdrage aan de kosten van het watersysteembeheer. Eerdere voorstellen om tegemoet te komen aan een betere overeenstemming tussen bijdrage en profijt konden niet rekenen op voldoende begrip en draagvlak. Daarom stelt het Uniebestuur voor in te stemmen met het vragen van een extern advies die moet onderzoeken wat gegeven het collectieve belang van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van profijt, een reële en te motiveren bijdrage van natuur is. Uiterlijk in juni 2019 moet dit advies gereed zijn.

6.1 Instemmen met het vervolgproces

Op 14 december 2018 wordt er in de Ledenvergadering een voorlopig besluit genomen over de onderdelen waar overeenstemming over is en wordt er besloten over de instelling van een bestuurlijke commissie (gebiedsmodel) en het inwinnen van een extern advies (bijdrage natuur). Tijdens de Ledenvergadering van 13 december 2019 nemen de waterschappen een definitief besluit over hun gezamenlijke standpunt met betrekking tot het integrale pakket aan voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel bestaande uit voorstellen tot aanpassing van de zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing.

Risico's & Kanttekeningen

Risico op geen draagvlak onder alle waterschappen

Indien de waterschappen niet instemmen met de gevraagde besluiten van de Unie van Waterschappen, betekent dit dat het huidige stelsel langer gehandhaafd blijft. Hierdoor zal de weeffout blijven bestaan, zal natuur minder bijdragen in relatie tot het profijt en zullen er geen wijzigingen optreden bij de zuiverings- en verontreinigingsheffing.

2.1 Effluentlozingen op eigen water worden belast

Als gevolg van de uitbreiding van de verontreinigingsheffing op effluentlozing op eigen water komen er extra opbrengsten die ervoor zorgen dat de opbrengst van de watersysteemheffing lager kan worden vastgesteld. Daarentegen zal de opbrengst van de zuiveringsheffing hierdoor omhoog gaan. Waterschap Noorderzijlvest loost ongeveer een kwart op eigen water. De rest wordt voornamelijk geloosd op het water van het buurwaterschap Hunze en Aa's. De effluentlozing op het water van Hunze en Aa's heeft dan ook geen volledig (rekening houdend met verrekeringen in de gemeenschappelijke regeling) verlagend effect op de opbrengst van de watersysteemheffing van Noorderzijlvest, maar werkt wel door in de verhoging van de belastingopbrengst van de zuiveringsheffing.

Financiën

Voor de financiële gevolgen van de voorstellen van de Unie van Waterschappen wordt verwezen naar het bestuursvoorstel van 19 september 2018. In de bijlage, behorende bij het bestuursvoorstel van 19 september 2018, "Overzicht voorstellen Unie van Waterschappen per belastingsoort" wordt een indicatie gegeven van de eventuele financiële gevolgen voor de belastingbetaler.

Communicatie

NVT

Uitvoering

In de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van 14 december 2018 zal een voorlopig besluit genomen worden. In de Ledenvergadering van 13 december 2019 nemen de waterschappen een definitief besluit over hun gezamenlijke standpunt met betrekking tot het integrale pakket aan voorstellen.